

Byla C-669/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. gruodžio 8 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Varhoven administrativen sad (Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. lapkričio 10 d.

Kasatorė:

Veridos GmbH

Kita kasacinio proceso šalis:

Bulgarijos Respublikos vidaus reikalų ministras

Mühlbauer ID Services GmbH – S&T

Pagrindinės bylos dalykas

Kasacinis skundas dėl sprendimo nustatyti konkursui pateiktų paraiškų eilę ir sudaryti viešojo pirkimo sutartį dėl Bulgarijos asmens tapatybės dokumentų išdavimo sistemos planavimo, sukūrimo ir valdymo.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

[2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų [kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB] (OL L 94, 2014, p. 65, toliau – Direktyva 2014/24) 56 straipsnio, siejamo su jos 69 straipsniu, ir [2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2009/81/EB dėl [darbų, prekių ir paslaugų pirkimo] tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo [ir iš dalies keičiančios direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB] (OL L 216, 2009, p. 76, toliau – Direktyva 2009/81) 38 straipsnio, siejamo su jos 49 straipsniu, ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio

išaiškinimas atsižvelgiant į teisminės kontrolės, susijusios su vertinimu, ar per viešojo pirkimo procedūrą pateiktame pasiūlyme nurodyta kaina nėra neįprastai maža, apimtį.

Prejudiciniai klausimai

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pateikia šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos [2014/24] 56 straipsnį, siejamą su jos 69 straipsniu, arba Direktyvos [2009/81] 38 straipsnį, siejamą su jos 49 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, kai nacionalinės teisės aktuose nustatytas pasiūlytos neįprastai mažos kainos vertinimo kriterijus dėl objektyvių priežasčių yra netaikytinas ir nėra perkančiosios organizacijos iš anksto paskelbto kito kriterijaus, perkančioji organizacija neprivalo tikrinti, ar nėra pasiūlyta neįprastai mažų kainų?

2. Ar Direktyvos 2014/24 56 straipsnį, siejamą su jos 69 straipsniu, arba Direktyvos 2009/81 38 straipsnį, siejamą su jos 49 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad perkančioji organizacija privalo tikrinti, ar nėra pasiūlytų neįprastai mažų kainų, tik tada, jei kyla įtarimas dėl kokio nors pasiūlymo, ar, atvirkščiai, perkančioji organizacija visada privalo įsitikinti, kad gauti pasiūlymai yra rimti, ir nurodyti atitinkamus motyvus?

3. Ar toks reikalavimas perkančiajai organizacijai galioja tuo atveju, jei vykstant pirkimo procedūrai buvo gauti tik du pasiūlymai?

4. Ar [Chartijos] 47 straipsnį reikia aiškinti taip, kad perkančiosios organizacijos vertinimui, ar nėra įtarimų dėl pasiūlytos neįprastai mažos kainos buvimo, arba jos įsitikinimui, kad konkurso dalyvis, kurio pasiūlymui skirta pirmoji vieta, pateikė rimtą pasiūlymą, taikoma teisminė kontrolė?

5. Jei atsakymas į pirma pateiktą klausimą būtų teigiamas: Ar [Chartijos] 47 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pirkimo procedūrą inicijavusi perkančioji organizacija, kuri nevertino, ar nėra pasiūlyta neįprastai mažų kainų, privalo nurodyti atitinkamus motyvus ir pagrįsti, kodėl nekilo įtarimų dėl pasiūlytų neįprastai mažų kainų buvimo, t. y. dėl pasiūlymo, kuriam skirta pirmoji vieta, rimtumo?“

Europos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo Direktyvos 2014/24 90 ir 92 konstatuojamųjų dalių, taip pat 56 straipsnio 1 dalies ir 69 straipsnio 1 dalies ištraukas,

Direktyvos 2009/81 15 konstatuojamosios dalies, 64 konstatuojamosios dalies, 38 straipsnio 1 dalies ir 49 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio ištraukas.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas remiasi:

- 2012 m. kovo 29 d. Sprendimo *SAG ELV Slovensko a.s.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 25 ir 27–34 punktais,
- 2017 m. liepos 4 d. Sprendimo *European Dynamics Luxembourg SA*, T-392/15, EU:T:2017:462, 72–75, 80, 81, 83–85 ir 87–90 punktais,
- 2016 m. sausio 28 d. Sprendimu *Agriconsulting Europe SA*, T-570/13, EU:T:2016:40 (patvirtintas 2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Agriconsulting Europe SA*, C-198/16 P, EU:C:2017:784, 55 ir 71 punktais),
- 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 47–50 punktais,
- 2017 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Esaprojekt sp. z o.o.*, C-387/14, EU:C:2017:338, 36 punktu,
- 2013 m. birželio 4 d. Sprendimo *ZZ*, C-300/11, EU:C:2013:363, 53 punktu ir
- 2011 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki*, T-461/08, EU:T:2011:494, 100 punktu.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas cituoja tam tikras Komisijos komunikato „Prekes siūlančių trečiųjų šalių subjektų dalyvavimo ES viešųjų pirkimų rinkos konkursuose gairės“ (OL C 271, 2019, p. 43) 10 puslapyje pateiktas formuluotes, susijusias su pasiūlytomis neįprastai mažomis kainomis.

Nacionalinės teisės aktai

Zakon za obshtestvenite porachki (Viešųjų pirkimų įstatymas)

„72 straipsnis

Neįprastai naudingi pasiūlymai

72 straipsnis. 1) Jei viešojo pirkimo dalyvio pasiūlymas kainos arba išlaidų aspektu pagal tą patį vertinimo koeficientą yra daugiau kaip 20 procentų naudingesnis, atsižvelgiant į kitų dalyvių pasiūlytų kainų vidurkį, perkančioji organizacija paprašo per penkias dienas nuo raginimo gavimo dienos pateikti išsamų rašytinį paaiškinimą, kaip buvo parengtas šis pasiūlymas“.

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Sprendimu Nr. 5785MP-58/15.08.2019 Bulgarijos vidaus reikalų viceministras pradėjo „ribotą“ pirkimo konkursą, kurio objektas buvo „2019 m. kartos Bulgarijos asmens tapatybės dokumentų išdavimo sistemos planavimas,

tobulinimas ir administravimas“. Skelbimas apie pirkimą Nr. 158363493 buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (2018/S).

- 2 Sprendimu Nr. 5785MP3-106/16.10.2018 buvo įsteigtas pagalbinis komitetas, kuris turėjo atlikti išankstinę kandidatų atranką, patikrinti, įvertinti pasiūlymus ir nustatyti jų pasiūlymų eilės tvarką.
- 3 Po šios išankstinės atrankos sprendimu Nr. 5785M6p-40/03.07.2019 buvo paskelbti kandidatai, pakviesti teikti pasiūlymus – *Veridos GmbH* ir konsorciumas *Mühlbauer ID Services GmbH – S&T*.
- 4 Įvertinus pateiktus pasiūlymus, Bulgarijos Respublikos vidaus reikalų viceministro sprendimu Nr. 5785-MPP-35/29.04.2020 konsorciumas *Mühlbauer ID Services GmbH – S&T* buvo paskelbtas viešojo pirkimo konkurso laimėtoju, o antroji vieta skirta *Veridos GmbH*.
- 5 *Veridos GmbH* pateikė skundą *Komisia za zashtita na konkurenciata* (konkurencijos tarnyba) dėl Bulgarijos vidaus reikalų viceministro priimto Sprendimo Nr. 5785-MPP-35/29.04.2020 ir buvo inicijuota procedūra, kurios bylos numeris yra K3K-308/2020.
- 6 2020 m. birželio 25 d. Sprendimu Nr. 510 konkurencijos tarnyba nepatenkino *Veridos GmbH* skundo byloje Nr. K3K-308/2020.
- 7 2020 m. liepos 13 d. bendrovė *Veridos GmbH* dėl minėto konkurencijos tarnybos sprendimo pateikė kasacinį skundą, dėl kurio *Varhoven administrativen sad*, laikantis įslaptintos *Varhoven administrativen sad* informacijos apsaugos reikalavimų, buvo pradėta nagrinėti byla.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 8 Konkrečiai pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą būtina siekiant išspręsti, ar atsižvelgiant į Sąjungos teisės principus (skaidrumo, nediskriminavimo ir vienodo požiūrio principus) perkančioji organizacija privalo vertinti, ar pasiūlyme nėra nurodyta neįprastai palankių kainų, kad būtų užtikrinta galimybė objektyviai palyginti pasiūlymus ir tikros konkurencijos sąlygomis nustatyti, kuris pasiūlymas yra ekonomiškai naudingiausias, tačiau neiškraipantis konkurencijos dėl to, kad jame nurodyta kaina yra neįprastai palanki.
- 9 Vertindamas teisinį pagrindą, kuriuo reikia remtis sprendžiant ginčą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pastebi, kad sutartyje yra elementų, kurie patenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį, tačiau perkančioji organizacija priėmė sprendimą ir paskelbė apie vienintelę sutartį pagal Direktyvą 2009/81. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo teigimu, tapatus atitinkamų abiejų direktyvų nuostatų turinys ir analogiška funkcija turi būti aiškinami analogiškai.

- 10 Ginčas susijęs tik su nacionalinės teisės aktų leidėjo įgaliojimais reglamentuoti pasiūlytos neįprastai palankios kainos vertinimo kriterijų – tokiais įgaliojimais jis naudojosi priimdamas Viešųjų pirkimų įstatymo 72 straipsnio 1 dalį. Joje numatytas pasiūlytos neįprastai palankios kainos vertinimo kriterijus, t. y. reikalavimas, kad „pagal tą patį vertinimo koeficientą“ ši kaina būtų „20 procentų palankesnė nei kitų dalyvių kainų vidurkis“. Taigi teisės aktų leidėjas netiesiogiai reikalauja, kad būtų bent trys pasiūlymai, o viena pasiūlyta kaina būtų vertinama atsižvelgiant į kitų dviejų pasiūlytų kainų vidurkį.
- 11 Būtent atsižvelgiant į tai reikia vertinti ir nagrinėjant šį teisinį ginčą pirmojoje instancijoje priimtą konkurencijos tarnybos sprendimą, pagal kurį nacionalinio Viešųjų pirkimų įstatymo 72 straipsnio 1 dalies nuostata netaikoma, nes šiuo atveju buvo pateikti tik du pasiūlymai ir vertinant, ar nėra pasiūlyta neįprastai palankių kainų, negalima apskaičiuoti teisės aktų leidėjo numatyto vidurkio.
- 12 Pagrindinėje byloje perkančioji organizacija (Vidaus reikalų ministerija) neparengė ir iš anksto nepaskelbė algoritmo, kurį reikėtų taikyti vertinant ir tikrinant, ar nėra pasiūlyta neįprastai palankių kainų, taigi *Varhoven administrativen sad* dėl šio algoritmo turi spręsti atsižvelgdamas į Sąjungos teisę, jei galima pagrįstai manyti, kad Direktyvos 2014/14 56 ir 69 straipsniuose ir Direktyvos 2009/81 38 ir 49 straipsniuose įtvirtinta pakankamai aiški ir besąlyginė elgesio norma (pareiga vertinti).
- 13 Šiuo aspektu, taip pat atsižvelgiant į konkrečias ginčo aplinkybes, vertinimas nuo pat pradžių yra neįmanomas, o minėtos Sąjungos teisės nuostatos netaikomos.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui žinoma Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo jurisprudencija, įskaitant Sąjungos institucijų, kaip perkančiųjų organizacijų, aktų apskundimo procedūras, pateikiama šioje santraukoje pirma nurodytuose sprendimuose. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas visų pirma atkreipia dėmesį į tuos atvejus, dėl kurių priimti šie sprendimai:
- 15 2012 m. kovo 29 d., *SAG ELV Slovensko a.s.*, C-599/10:
  - Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino reikalauti, kad perkančioji organizacija patikrintų pasiūlymų, kurių kaina neįprastai maža, sudedamuosius elementus, ir šiuo tikslu įpareigojo ją prašyti, kad kandidatai pateiktų būtinus pateisinimus, įrodančius, kad jų pasiūlymai rimti (28 punktas);
  - Direktyvos 2004/18 55 straipsnio 1 dalyje numatyta perkančiosios organizacijos pareiga aiškiai suformuluoti atitinkamiems kandidatams adresuojamą prašymą, kad šie galėtų visapusiškai ir veiksmingai įrodyti jų pasiūlymų rimtumą (31 punktas).
  - Pagal Direktyvos 2004/18 55 straipsnį jokių būdu nėra draudžiama nacionalinė nuostata, kuria iš esmės nustatoma, kad kai kandidatas pasiūlo neįprastai mažą kainą, perkančioji organizacija raštu turi paprašyti jo paaiškinti šią kainą;

atvirksčiai, pagal jį reikalaujama, kad su viešaisiais pirkimais susijusiuose nacionalinės teisės aktuose būtų įtvirtinta tokia nuostata (33 punktas).

16 2017 m. liepos 4 d., *European Dynamics Luxembourg SA*, T-392/15:

- Klausimas, ar buvo laikytasi pareigos motyvuoti, iš principo turi būti sprendžiamas atsižvelgiant į tai, kokią informaciją ieškovės turėjo iki ieškinio pareiškimo dienos. Motyvai negali būti pirmą kartą ir *a posteriori* nurodyti teisme. Tik išskirtinėmis aplinkybėmis galima atsižvelgti į motyvus, pateiktus per procesą (74 punktas).
- Tai, ar pasiūlymo kaina yra neįprastai maža, turi būti vertinama atsižvelgiant į pasiūlymo sudėtį ir atitinkamą paslaugą (83 punktas).
- Perkančiosios organizacijos pareiga patikrinti pasiūlymo rimtumą išplaukia iš išankstinių abejonių dėl pasiūlymo patikimumo, nes šios nuostatos pagrindinis tikslas yra suteikti konkurso dalyviui galimybę nebūti pašalintam iš konkurso nepasinaudojus galimybe pagrįsti pasiūlymo turinį, kai jame pateikta kaina atrodo neįprastai maža. Taigi tik tuo atveju, kai kyla tokių abejonių, vertinimo komisija privalo paprašyti pateikti reikiamus patikslinimus apie pasiūlymo sudėtį ir tik paskui, jei reikia, tą pasiūlymą atmesti. Atvirksčiai, jeigu neatrodo, kad pasiūlyta kaina yra neįprastai maža, kaip tai suprantama pagal Taikymo reglamento 158 straipsnio 4 dalį, minėtas straipsnis netaikomas (85 punktas).
- Visų pirma, perkančioji organizacija turi tik nustatyti, ar pateiktuose pasiūlyimuose nėra požymių, galinčių sukelti įtarimą, kad juose nurodyta kaina yra neįprastai maža. Taip yra būtent tuo atveju, kai pateiktame pasiūlyme siūloma kaina yra gerokai mažesnė už kituose pateiktuose pasiūlymuose nurodytą kainą arba už įprastinę rinkos kainą. Jeigu pateiktuose pasiūlymuose nėra tokių požymių, taigi neatrodo, kad juose nurodyta kaina yra neįprastai maža, perkančioji organizacija gali tęsti vertinimą ir viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą (88 punktas).
- Atvirksčiai, jeigu yra požymių, galinčių sukelti įtarimą, kad pasiūlyme nurodyta kaina gali būti neįprastai maža, perkančioji organizacija antrajame etape turi patikrinti pasiūlymo sudėtį ir įsitikinti, ar jame nurodyta kaina nėra neįprastai maža. Atlikdama tokį patikrinimą, perkančioji organizacija privalo nagrinėjamą pasiūlymą pateikusiam konkurso dalyviui suteikti galimybę paaiškinti, dėl kokių priežasčių jis mano, kad jo pasiūlymo kaina nėra neįprastai maža (89 punktas).

17 2016 m. sausio 28 d., *Agriconsulting Europe SA*, T-570/13:

- Nagrinėdama, ar pasiūlyme nurodyta neįprastai maža kaina, perkančioji organizacija gali atsižvelgti į visas nagrinėjamai paslaugai reikšmingas aplinkybes (55 punktas).

- Rungimosi principu pagrįsta reali perkančiosios organizacijos ir konkurso dalyvio diskusija, vykstanti tinkamu momentu per pasiūlymų vertinimo procedūrą, kad dalyvis galėtų įrodyti savo pasiūlymo rimtumą, yra esminis reikalavimas (71 punktą).
- 18 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas, *Data Medical Service*, C-568/13:
- Taigi valstybės narės, pirmiausia perkančiosios organizacijos, turi nustatyti, kaip apskaičiuoti ribą, nuo kurios laikoma, jog tai yra „pasiūlymas, kuriame pateikta neįprastai maža kaina“ (49 punktą).
  - Pasiūlymas, kuriame nurodyta neįprastai maža kaina, turi būti vertinamas „atsižvelgiant į paslaugą“. Todėl perkančioji organizacija gali atsižvelgti į visas nagrinėjamos paslaugos atžvilgiu svarbias aplinkybes (50 punktą).
- 19 2017 m. gegužės 4 d. sprendimas, *Esaprojekt sp. z o.o.*, C-387/14, EU:C:2017:338:
- visų konkurso dalyvių pasiūlymams turi būti taikomos vienodos sąlygos; visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės skelbime apie pirkimą ar specifikacijose turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems dalyviams suprasti jų tikslią reikšmę ir juos aiškinti vienodai, o perkančiajai organizacijai – patikrinti, ar dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (36 punktą).
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad Prekes siūlančių trečiųjų šalių subjektų dalyvavimo ES viešų pirkimų rinkos konkursuose gairėse Komisija nurodė, kad valstybėms narėms paliekama galimybė priimti nacionalines taisykles ar metodus, leidžiančius nustatyti viešuosiuose konkursuose teikiamus pasiūlymus, dėl kurių kyla įtarimas, kad juose nurodyta kaina yra neįprastai maža, jeigu šios nuostatos yra objektyvios ir nediskriminacinės. Jei nacionalinėje teisėje metodų nenumatyta, perkančiosios organizacijos taip pat gali pačios nustatyti skaidrius ir nediskriminacinius metodus. Komisija taip pat nurodė, kad pasiūlymų kaina galėtų būti laikoma neįprastai maža atsižvelgiant į atitinkamus parametrus ir sutarties sudarymo kriterijus. Taip gali būti, pavyzdžiui, tada, kai kyla abejonių dėl pasiūlytos kokybės ir pasiūlytos kainos santykio. Remiantis šiuo komunikatu galima daryti išvadą, kad perkančioji organizacija yra teisiškai įpareigota prašyti paaiškinti siūlomą kainą.
- 21 Toliau bus pateikta prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomonė dėl ginčo sprendimo gairių ir galimų atsakymų į pateiktus prejudicinius klausimus.
- 22 Pagal Bulgarijos *Administrativno-protsesualen kodeks* (Administracinio proceso kodeksas) įtvirtintą principą motyvų nenurodymas administravimo institucijos pagrindinės veiklos požiūriu yra procedūrinė su administraciniu aktu susijusi klaida, dėl kurios sumenkinama galimybė ginti atitinkamo asmens teises ir interesus ir neužtikrinama veiksminga teisminė kontrolė. Atitinkamai Teisingumo

Teismas ir Bendrasis Teismas, kalbėdami apie Sąjungos institucijų veiklą, atkreipė dėmesį į analogiškų principų egzistavimą (2013 m. birželio 4 d. Sprendimo ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, 53 punktą ir 2011 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Evropaiki Dynamiki*, T-461/08, EU:T:2011:494, 100 punktą).

- 23 Atsižvelgiant į šios bylos faktines aplinkybes, reikia konstatuoti, kad nacionalinė perkančioji organizacija neturi kito vertinimo kriterijaus, išskyrus numatytą nacionalinio Viešųjų pirkimų įstatymo (ZOP) 72 straipsnyje.
- 24 Sąvoka „vidurkis“, kaip ji suprantama pagal nacionalinio Viešųjų pirkimų įstatymo 72 straipsnio 1 dalį, yra sąvoka, kuri Sąjungos teisėje nevertinama kaip kriterijus. Nacionalinės teisės aktų leidėjas ją nustatė pats ir ją, kaip subkriterijumi, siekiama paaiškinti Sąjungos teisės sąvoką „pasiūlyta neįprastai maža kaina“. Taigi nacionalinės teisės aktų leidėjas visų pirma netiesiogiai nustato reikalavimą, kad būtų pateikti trys pasiūlymai.
- 25 O Direktyvos 2014/24 56 straipsnyje ir Direktyvos 2009/81 38 straipsnyje pateikiamas teisinis principas, kuriam reikalingas papildomas patikslinimas, kaip jis įgyvendinamas ir kokios sąlygos turi būti tenkinamos, kad būtų galima nuo jo nukrypti arba jo netaikyti.
- 26 Direktyvos 2014/24 69 straipsnyje vartojama sąvoka „pasiūlyta neįprastai maža kaina“, o Direktyvos 2009/81 49 straipsnyje įtvirtinta sąvoka „pasiūlymai, kuriuose nurodoma neįprastai maža kaina“ – tai netiesiogiai reiškia, kad paliekama diskrecija renkantis vertinimo kriterijus, tiek teisėkūros lygmeniu, tiek perkančiosios organizacijos lygmeniu, jei kriterijus yra objektyvus ir iš anksto paskelbtas. Nacionaliniu Viešųjų pirkimų įstatymu savo ruožtu įtvirtinama ribota kompetencija, sąvoką „pasiūlyta neįprastai maža kaina“ susiejant su „kainų vidurkiu“ kriterijumi, taigi netiesiogiai – su trijų pasiūlytų kainų reikalavimu, todėl kyla klausimas, ar juo tam tikra apimtimi arba iš esmės nėra ribojama galimybė įgyvendinti direktyvos reikalavimus ir pasiekti jos tikslą.
- 27 Net jei Direktyvos 2014/24 56 straipsnis ir Direktyvos 2009/81 38 straipsnis turi teisės principo savybių, iš Direktyvos 2014/24 69 straipsnio ir Direktyvos 2009/81 49 straipsnio formuluotės galima daryti išvadą, kad vertinimas, ar yra pasiūlyta neįprastai maža kaina, tampa privalomas, jei pasiūlymuose nurodytos kainos atrodo neįprastai mažos arba yra neįprastai mažos. Esant tokiai formuluotei, reikalingas išaiškinimas, ar toks vertinimas yra subjektyvi galimybė, ar visada yra objektyvaus pobūdžio ir dėl turimų principo savybių visada turi būti pagrįstas perkančiosios organizacijos sprendime dėl dalyvių pasiūlymų eiliškumo nustatymo.
- 28 Tada aiškinant nuostatas reikia nurodyti, ar šis reikalavimas taikomas tik tuomet, kai perkančioji organizacija ketina atmesti pasiūlymą, kuriame nurodyta neįprastai maža kaina, ar vertinti, ar nėra pasiūlyta neįprastai mažų kainų, yra svarbu siekiant užtikrinti tinkamą procedūros vykdymą ir dėl to toks vertinimas būtinas visada. Juo labiau tai yra būtina tokiais atvejais kaip šis, kai buvo gauti tik du

pasiūlymai, o pagrindinis dalyvio, kuriam skirta antroji vieta, argumentas yra tas, kad konkurso laimėtoju paskelbtas dalyvis, kurio pasiūlyta kaina yra neįprastai maža.

- 29 Ar priešingu atveju perkančioji organizacija, neatlikusi vertinimo, ar nėra pasiūlyta neįprastai mažų kainų, dėl ko galima preziumuoti, kad įtarimų nekilo, savo sprendime dėl kandidatų eiliškumo turi nurodyti priežastis, kodėl nekyla įtarimų, kad kandidato, kuriam skirta pirmoji vieta, pasiūlyta kaina yra neįprastai maža? T. y., kodėl ji mano, kad pateikti pasiūlymai pagal Direktyvos 2014/24 69 straipsnį arba Direktyvos 2009/81 49 straipsnį yra rimti, todėl prezumpcija, kad įtarimo nėra, gali būti peržiūrima teismine tvarka?
- 30 Dėl įstatyme numatyto, bet praktiškai netaikomo kriterijaus egzistavimo, taip pat dėl to, kad nėra kito iš anksto žinomo kriterijaus nustatant pasiūlytas neįprastai mažas kainas, kyla klausimas, ar perkančioji organizacija atleidžiama nuo pareigos atlikti vertinimą, ar nėra pasiūlyta neįprastai mažų kainų, nors Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje aiškiai nusprendė, kad perkančioji organizacija turi įsitikinti, jog pateikti pasiūlymai yra rimti.
- 31 Ar perkančioji organizacija dėl to motyvus, susijusius su pasiūlytų neįprastai mažų kainų egzistavimu, privalo nurodyti visada, ar savo sprendimą dėl kandidatų sąrašo eiliškumo ji taip pat gali ginti tik per procesą, kuriame jos sprendimas ginčijamas teismine tvarka, pateikdama su bylos esme susijusius argumentus, kuriuos turi įvertinti teismas? Šis klausimas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kurioje pateikiama nuomonė, kad motyvai vykstant akto ginčijimo procesui gali būti pateikiami tik išimtiniais atvejais.
- 32 Be to, tai, kad sąvoka „pasiūlyta neįprastai maža kaina“ direktyvoje neapibrėžta, turint omenyje ir teisės aktuose vartojamą dalyvių pasiūlymams taikomą sąvoką „atrodo“ („yra“), sudaro galimybę įvairioms perkančiosioms organizacijoms Europos Sąjungoje ūkio subjektus vertinti skirtingai.
- 33 Kadangi „abejonių“ egzistavimas yra vidinis ir subjektyvus elementas, kuris yra perkančiosios organizacijos arba viešojo pirkimo konkurso pagalbinio organo kognityvinės analitinės veiklos dalis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla klausimas, ar tai, kad nekyla abejonių dėl pasiūlymo rimtumo, perkančioji organizacija turi tinkamai pagrįsti, kad būtų galima vykdyti atitinkamą teisminę kontrolę.
- 34 Kaip galima spręsti iš Direktyvos 2014/24 69 straipsnio ir Direktyvos 2009/81 49 straipsnio turinio, šie straipsniai yra skirti perkančiajai organizacijai ir tam tikromis aplinkybėmis šiuose straipsniuose jai nustatomos konkrečios pareigos. O Direktyvos 2014/24 56 straipsnyje ir Direktyvos 2009/81 38 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kurios tikslas yra apsaugoti, t. y. ja siekiama užtikrinti pirkimo procedūros teisėtumą. Iš esmės ir pirmiausia perkančiosios organizacijos uždavinys yra pasirūpinti teisėtumu, kaip tai suprantama pagal direktyvą.

- 35 O veiksmingos teisminės kontrolės reikalavimas reiškia, kad šalys gali teisėtai ginčyti visus svarbius procedūros aspektus ir šie aspektai gali būti įvertinti ir išnagrinėti teisme.
- 36 Aiškinant priešingai, reikėtų daryti prielaidą, kad abejonių dėl konkretaus pasiūlymo rimtumo nebuvimas yra nepaneigiama prezumpcija, kuri netiesiogiai atsispindi perkančiosios organizacijos sprendime pasirinkti konkretų konkurso laimėtoją, ir kad nėra būtina tam nurodyti atitinkamų motyvų ir pagrįsti akto, taip pat suteikti galimybę tai nuginčyti vykdant vėlesnę teisminę kontrolę. Tačiau tokios išvados taip pat kategoriškai negalima daryti remiantis direktyvos nuostatomis ir Teisingumo Teismo jurisprudencija.
- 37 Vadovaujantis taikytinu Sąjungos teisiniu pagrindu, negalima pateikti aiškių atsakymų į pirma apibendrintus klausimus. Nesant su panašia situacija susijusios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas Teisingumo Teismui pateikia pirma nurodytus prejudicinius klausimus.